

OU ZANFONA SEMANAL—D' ALEGRÍAS OU DE BAGOAS,—SEGUN QU' O POBO GALLEGO S' ADIVIRTE, CANTA OU LAYA.

PRECIOS DE SUSCRICION

N-a Cruña, OITO cadelos pequ-nos ó mes—Fora NOVE id.—Número solto UN can grande

NOSA FILICITACION.

A ver, señores: ¿hay por ahí alguén que teña xéneros averciados de comer, beber, andar, vertir ou calzar?

Pois que non s' apure porque n-as demais prazas ll' os rechacen: aquí estamos nosoutros que temos Ló tragadeiro; as nosas gorchas son ben anchas e o mesmo nos cola por elas unha partila d' abadezo pescado o ano d' a fame, que vinte bocoyes de viño vindimado n-o Pico-Sacro, ou que mil sacas que poidéramos chamar de *farina de trigo industrial*, d' ese trigo que se rí d' a perda d' as cosechas e que non necesita de rogativas pra venderse, amasarse, cocerse, comerse e.... facer estoupar á quen o coma.

Si señores; según cantan crónicas, por ahí (ou por aquí, si á min tocume xa comer d' él) deben andar hastra mil sacas d' un trigo qu' analizado *particularmente* resulta que viaxa con cédula falsa, pois así é él trigo como Melgares era o individuo que rezaba n-a sua cécula personal, sinon solamentes un produto industrial qu' está pidindo á voces un prémio pr' os inventores e.... un condino castigo pra os que saquirifican a saúde pública ás especulaciós; así como tamen nos proba qu' a *miopia* está mais estendida d' o que podíamos supoñer e qu' á credencial de certos destinos debia acompañar un par d' anteollos d' os de maor gradoacion.

Os especuladores que *consumaron* o negocio calcularian ben as ganancias; pro á ben seguro qu' omitirian o cálculo humanitario de que mil sacas son oito mil arrobas iguales á duas centas mil libras de farina, que representan tres centas mil de pan. .. falsificado, que contendo por forza materias nocivas debe precisamente producir unhas ou outras enfermédas, pois repartido por igual salimos cada viciño á seis libras por barba, ou por boca os barbilampiños.

Certo é qu' o mal *disminuye* en proporcións si se atende á qu' esas farinas emprearíanse n-o pan inferior que comen os probes, que non tendo outra base d' alimentacion están mais espostos á sufrir a aucion perniciosa qu' esas farinas exercen seguramente n-o organismo; pro os probes son a carne de cañon, e a tutela d' as autoridades non debe alcanzarlles.

Esto chámase favorecer ó comercio de boa fé, digo, favorecer de boa fé ó comercio: os tempos están moi malos e cando se presenta en *choyo* hay que fincarlle os dentes, sin esquencer qu' os mellores choyos son os sucios: ¡qué demontre! nosoutros gallegos temos mellores gorchas que nada, e ademais como aquí ninguén dá un chío, to lo s' arregla ben e á gusto.

Pol-o dito felicitamos de to las veras ós dinos especuladores que tan ben librados saliron e ós encar-

galos de velar pol-a salú pública pol-a prespicacia e polo que demostran, aconsellándolles á uns e á outros que percuren non comer d'o pan en qu' esa farinha entre, pois sería lástima que se lles envixigase a hoc e déixeno pra os demais cidadanos qu' á esas e á outras cousas nos ten afeitos o abuso.

LERIAS

VAMOS SIGUINDO CO-A MÚSECA

—Hoxe é domingo, Manecho, e temos qu' ir á votalo pucheiro á taberna de Goros; ó fin este mundo aquí ha de quedar máis pronto d' o que nos quixéramos.

—Tés razón: o demo d' a caña está barata e pol-o mesmo ó alcance d' as nosas *fortunas*; ¡veni' os industriás amburgueses qu' así aproveitan os *caldos* d' os comúis! E un válsamo, como dí o maeso, ó o *confort* d' os probes.

—Bah, eu creo qu' esa medicina faise en todol-os países, pois está tan adiantad' a industria que non hay buchinche donde non se frabique, y-en fólgame de qu' as industrias se xeneralicen pra que non sean solos os almacenistas d' a Cruña os que vayan ó inferno: nos ó cabo bebémol-a ben, e como sea forte e se suba á cabeza non coidamos si será proveitosa ou non.

—O pobo é como un ueno que si non tén quen o guie é capás de votarse d' un principicio.

—Ah; pois tocante á eso xa podemos rompernos a cabeza; qu' ó noso pái comu/boa ánsia se lle dá.

—Non ch' é así o goberno francés, pois segun eín lér ante n'an preódeco, ofresce 50.000 francos á quen invente un medio sencillo pra descubrir as adulteraciós d' os viños.

—¡Ai, ho! sabes que n-eso está máis adiantada a nosa terríña, pois non hay arrieiro que deixe de saber cen mil mescolanzas, y-está tan enteirado qu' ó velo n-o vaso xa sabe si ten sangue de carneiro, fuchina, campeche, etc., etc.; vaya, os gabachos, pol-o visto, por medio dese ruflamento queren saber a *química ampliada*, e logo maternos máis maulas d' as qu' aínda nos meten, pois que se furriquen, qu' en pol-a miña parte direi que mal podemos entender d' adulteraciós cando tod' o que temos é *puro*.

—E si non fose puro, ¿cóm' había de convertirse en sangue de Cristo n-a consagración? pois estaría bonito que Dios se fixese de sangue de carneiro, de tintura de viño, y-en fin, de purrela.

—Esa é farinha d' outro costal e calémola, que doutores ten a suta nai a Irexia qu' podrán contestar.

—Pro si son donteras com' o crego de... (xa m' entendes).

—Deixa o can co-a roca, ch, non te metas co-éles que teñen máis poder que tí e furricante de calquera xeito, e por de contado son protexidos por o goberno e tí ou serás ou non, segun o barómetro d' a tua faltri queira-

—Oh, si se toca eso d' estonces perderei sempre, e d' o mesmo modo todol-os labregos de Galicia.

—Non che dí eso a prensa gallega.

—¿Y-a prensa trata d' os intrases d' o país?

—¿E aínda ó sabes agora?

—Homé, nunca o soupen abofellas; eu pensei qu' eses *precosos* ou preódecos se facian tan sóilo pr' adivirtir á xente, e qu' o que menos se coidaban eia d' a cousa pública e d' a sorte d' as crases produtoras.

—Cíta que demo, non vas descarriado, pro téis qu' entender que si defende ó pobo e pradica é pra o saeo, quer dicir que aquél ten ó dereito *que lle dan ou lle imponen* d' elexir deputados (con perdon sea dito).

—Cala, xa entendo, dem' óis o deputado aquel dalles un empreguiño pra que vivan sobre o país que defenderon *por tod' o alto*.

—¡A-já-já!

—Sigue agora co-a tua relacion, que de pamplinas e pantomimas teño xa as orellas cheas.

—Pois o que che vou á contar non é menos, Farruco: figúrate qu' o tal diario titulado republicano, ou furrica, dí: "418.465 fincas hay embargadas en toda España por falta de pago d' as contribuciós. N-a provincia d' Ourense, Lugo, Pontevedra e Cruña nin unha sola".

—E tí amocarasmo?

—Si non o oín lér que revente, e aínda máis, que todo se derretia n-eso que chaman comentarios, pra ensalzar co-ese mor o noso país.

—¡Mala muxiga ch' o queime, langrán! ¿e que sabe ese home de mundo? debe estar ceguiño com' as toupas; si soupera Guttemberg en que mans ch' anda o seu pandeiro faría cera e pavilo de moitas imprentas d' España; y-o cõdenicado non sospeitará siquera que Galicia é a máis cargada de trabucos, a máis empeñada e a máis probe? Que veña aquí ó noso partido e verá, non tan solo duas centas fincas embargadas, sinon vendidas moitas d' elas pra satisfacer a contribucion.

—Así din moitas cousas eses mintireiros que se poñen á defensores d' os dereitos d' o país, cando en realidade iloran o qu' é dereito y-o qu' é país.

—¡Ai, Fuquiño, quen nos dera unha escoba barreadeira pra limpar tanta remazuja como anda ó noso derredor!

—Xa a teremos cando menos se pense.

—Dios t' oya.

—Vamos entrementras á votal-a caña, ó menos xa que nos quitan o pan matemol-o gusano, mais que nos chamen borrachos.

—Estamos n-o sigro d' os adiantos, y-o comer pan e chicha faise moi material: d' hoxe máis manterémolos de líquidos revoltos con ilusiós.

—¡Está boa a navalla!

CARLOS POL CAAMAÑO.

CANTIGAS

MUIÑEIRA.

I.

Sol d' as miñas espranzas, nena garrida;
xa sabes que te quero co-a y-alma e vida,

e por tí, soasmente, si ser poidera,
as grorias d' este mundo total as dera,
S' eu fora podroso, s' eu rico fora,
un traxe che mercara, linda pastora,
un traxe buniteiro, garrido e novo,
com' as señoritillas levan n-o pobo,
pra qu' en Arméa,
viv' os reises, nos digan, reises d' aldea!

II.

Ti botas pan ó caldo, tamen n-o eu boto;
tí tés catro leiriñas, eu teño un coto;
tí tés panos de seda, tamen-os teño;
tí tés alma de meiga, eu son un deño....
Soño c-os tra-ncs todos, co-él-s vivo,
conxt'raos c-o teu ramo, ramo calivo,
e así bótando fora tí os condanados,
vivir poidremos xuntos, anamorados,
pra qu' en Arméa,
viv' os reises, nos digan, reises d' aldea!

II.

¡Quén te verá, rapaza, pol-o San Xoan
ir á veiriña á veira d' o teu galán;
levaral-o mantelo mais o pareagoas
e a saya de picote con sete anagoas;
eu levarei un pano, como bó mozo,
por drento d' o chaleque, post' ó pascoso,
que co-esta maxenza, cal' dous señores,
mirarános mil ollos cobizadores,
pra qu' en Armea
viv' os reises, nos digan, reises d' aldea!

IV.

Coróas de loureiro, ramos e rosas,
e froriñas d' as veigas, lindas, cheirosas,
botaronch' á teu paso tenras mo'iñas,
encanto e alegría d' estas Mariñas.
Foguetes e mais bombas o fogueteiro
botaráche, meu ánxel, dend' o turreiro,
e as campás d' a parroquia ledas tocando
saudaránte por sempre ripinicando,
pra qu' en Armea,
viv' os reises, nos digan, reises d' aldea!

Fernando GARCÍA ACUÑA

Ó MEU COLEGA O MEDECO

RAMON PEON.

I.

Hay en Leiro (1) unha virxe moi boa
abogada d' os males d' os ollos;
unha especie de Doutor Garrido,
menciñeira e que sabe de todo.

E esta virxe, qu' a quero co-a y-alma,
candéas lévanlle moitos devotos,
porque fai os milagros á centos....
e sábevos moito.

Miña Santa Lociá,
Santiña de freixo,
tí sacas catrátas,

tí dás lús ós cegos;
veni' ó Papa qu' en santo concirio
meteute n-os céos!..

II.

Moitos anos fai xa que dicindo,
quizais por falare, está tod' o pobo,
qu' eu son un diaño, qu' eu son un herexe,
e crey' o que vexo tan só c-os meus ollos.

Falacias d' o mundo,
eu son cuase un cego;
a lús d' a razon
me presta o que vexo.

¡Ay! si oubiras as faladurias,
santiña de Leiro.

III.

Adimírom' eu d' estes ditos
que sin seren certo ten hox' este pobo;
renego d' o mundo, e á virxe de Leiro
co-a y-alma lle pido m'atenda o meu rogo.

Miña Santa Lociá,
Santiña de freixo,
non teño que dáche,
ni' un grau de centéo;
nin cartos pr' os santos,
nin cartos pr' os cregos;
fai a tua vontade, santiña,
qu' eu sonche moi cego....

IV.

A santa qu' é virxe e mais é moi boa,
y-aló está sentada d' os céos n-o trono,
falando n-a língoa que teñen os santos,
oubín que surrindo me dix' ó seu modo:

—Sigu' o teu camiño,

poeta ou copreiro,
e deixa que coman
os frades, os cregos;

que cad' un tén oficio n-o mundo,
y-eu sirvo de médeco.

Fernando GARCÍA ACUÑA

Ó MÓR D' A LAREIRA

A BURATA D' O INFERNO

Non m' é facile percisar con esautitú a sitoa-
ción d' unha sima que co-este nome m' amostrou
fai xa tempo un vello que me sirvía de guía n' unha
pequena camiñata que tiven que facer por entre
montanas, quén relatoume ó mesmo tempo a hes-
toria que tratarei de lembrar e trascribros como

azifa e pñda: solo si dirai qu' esta burata ten unha profundida tal que traballo lle mand' a quen pe-
tenda fondeala así com' o xeólogo que quixese avi-
rigoar que fenómeno e polo predicir.

Deixando, pois, as discricións pra moitos sábeos que teñen os medios checos de números, latitudes, lonxitudes, reutas e curvas e unha resera d' alcuni-
mas pra e usas qu' existen e outras moitas que non
lay, escomenzarei a hestoria ou conto n-o mesmo
orden e lémos qu' empreou o hó d' o vello, cando
en ararrándome con entrambas más ó tronco d' un
túneco pino que me traba ó borde d' a burata miraba
con curioseda e espanto aquela boca de mónstro que
debía tór seu estógamo correspondente n-o centro
d' a terra.

Contábame meu abó—qu' o oirá de boca d' o
seu e así sucesivamente.—qu' onde vosté vé esta
burata houbo n-outros tempos un soberbeo castelo
qu' era o niño d' unha d' aquelas aves de rapiña
que se dician siñeres de forza e coitelo, o cal tiña
seu dominio en catro legoas ó rodeo, e inda moito
mais lonxe cando posto ó frente d' un enxamo d'
homens de guerra lotábase com' o lobo famento so-
bre os dominios alleos retornando ós seus cargado
e-o *bolín* arrincado á punta de lanza.

Chamábrulle a este o siñor de Casa-Sueva, e era
o último descendente de tan nobre familia e dono
absoluto d' os táes dominios un home fero e des-
pótico que non conosea respetos divinos nin
humanos cando se trataba de satisfacer as pasiós
desordenadas e istintos creces qu' axitaban seu co-
razón, y-era tan aborrescido como temido pol-os
coitados servos que tremaban diante d' él fascinados
por aquela mirada de tigre que solo se fixaba pra
amè azar ou ferir.

Inda qu' estaba casado e tiña unha filla, non
renunciara ás demais mulleres, pois moi ó contra-
rio e cando as fillas e hastr' as esposas d' os vasa-
llos liñan a sorte de non escitar seu apetito e se lle
antexaba deshonar algunha outra rapaza d' o alléo
eido, non se detiña hastra que pol-a forza ou pol-o
engano conseguia seu ouxelo.

Pro anqu' a servidume e a tiranía abaten o áne-
mo á xeneralidá, sempre aparece algun home que
ten ben grabada n-a conciencia a própea dinidá qu'
é a que dá esforzo ó corazón pra opoñerse e castigar
os desmés d' os tiranos.

Aló n-o fondo d' unha traga e n' unha pequena
casiña aculta baixo o ramaxe d' os árbores fixera
seu niño d' amores unha xoven parexa que vivía
contada e filis, con menos medo ós lobos d' o monte
qu' á seu siñor, de quen fuxiran porqu' o mesmo
día en que se casaran sinificara él sua deprabada
intencion d' exercer certo infame dereito sobre a
noiva.

Un ano habia pasado dende qu' esto alcurrira
sin que persoa humana fose capás de descubrilos,
cando dispuxo sua mala sorte qu' o siñor de Casa-

Sueva, pirsiguin lo n' unha cacería á un porco bra-
vo, pasase por diante d' a casa qu' habitaban, e de-
téndose á porta ordenou á un d' os cazadores qu' o
signian que pilise auga; pro grande foi sua sospre-
sa e satisfacion cando veu sair e un xerro n-a man
á aquela garrida rapaza, túneca qu' hastra d' en-
tonces bulcara seus antoxos brutáes.

Esta paliacea e o xerro desprendéuselle d' as
mans indo á batir n-o chan donde se fixo áncacos,
namentras qu' o siñor lambiase de gozo com' o lobo
diante d' a presa que tén asegurada: despois vol-
veuse ós d' o seu séqueto que se mantiñan mudos e
respetosos e ordenou illas que s' apodeirasen d' a xo-
ven, o qu' executaron sin resistencia algunha por-
qu' ó sentir o contaudo d' aqueles ferozes sayós
caeu auclentada.

Cando aquela partida de bandoleiros volvia as
espaldas ó profanado fogar e se perdía de vista en-
tre os árbores d' a fraga, un home gallardo e xoven
camiñaba en direitura á éla entoando amorosas
cántigas, namentras que malinamente marchaba
diante d' él o gando qu' á ratos detiñase pra triscar
a fresca herba e os tenros gromos que medraban á
veira d' o sendeiro.

Aquel home, que levaba esquierto n-o sembran-
te a inefabre e pur' alegría d' un amor correspon-
dido, era o esposo filis hastr' o momento en qu' o
muñato caera sobre seu niño d' amores pr' arrin-
carlle a adonrada compañeira qu' era pra él o maór
tesouro, a groria mais cumprida.

Algo así com' un presentemento d' unha gran
disgracia debou pasar pol-a imaxinacion d' o xoven
quizais ó decatarse de que, non cal outras veces,
salía sua muller á recibilo, pois de súpito suspendeu
seu canto e desentendéndose d' o gando correu en
dereitura á casa chamando á aquéla con berros des-
garradores que perdianse n-o espacio sin outra con-
testacion qu' a d' o eco.

Con veces rexistrou os mais acultos rincunchos
d' a fraga e outras tantas volveu á casa pra facelo
mesmo, perguntándolle ós árbores, ós penedos y-ás
estrelas qu' e comenzaban á brilar n-o céo pol-a
amala d' o seu corazón: por fin unha lus veu á alu-
mear seu entendemento, unha sospeita horrible
cravóuselle n-o cerebro e rechinando os dentes e
pechando os puños hastra cravar as unllas n-a
palma d' a man, marmulou:

—¡Ai, si fora él...!

E sin detérse á refreusionar mais, empuñou a
bisarma e emprendeu ás carreiras o camiño d' o cas-
telo que distaba d' ali unhas tres legoas.

Poucos momentos tardou en recorrelas: pro
reconocendo que d' estar ali enzarrada sua muller
nada podia facer pra rescatala, volveu con desalen-
to e desesperacion seus ollos ó céo como protestan-
do d' o desamparo en que deixa a innocencia e d' a
forza e poder qu' otorga á mallá. Enton o senti-
mento d' a venganza surtiu pol-urso d' o seu cora-

zón asovallando tolo seu sér, e cobizou n-aquel momento as armas qu' a Natureza dou ó tigre que lle proporcionou o horrible pracer de rachar as entranas e beber a sangue quente n-as venas mesmas que destroza.

Namentras él daba voltas e mais voltas ó redor d' o castelo, a noite foi pasando, e cando a lus d' á alborada escomezaba á pratear ascimas d' os montes e os picos d' os torreos d' o castelo, o ponte levadizo descendeu con estrépito sobre o foso e catro homes d' armas saliron á reconocer os arredores.

A. V. T.

(Continuaráse)

UNHA POLÈMECA.

A hestoria sagrada dáanos razón de como Dios, despois d' haber feito pol-as suas propeas mas e d' un pouco de terra ó primeiro home, infundenlle n-un soplo a y-alma; pro non nos di sí logo qu' houbo feito a muller d' unha costela d' o home mentras este botaba a sesta, dotouna ou non ha dotou de y-alma somellante, omision que por mais que se sobreentenda qu' esta feiticeira metá d' o xénero humano é moralmente igoal á outra, dá marxon á que moitos y-entr' eles un amigo meu, casado por mais señas, c' unha muller que segun él dí lle trae a casa e os mecos revoltos, xure e perxure qu' ás mulleres non lles sal nunca a móa do xuício.

Este tal meu amigo de quen dixen qu' abonda en tan disparatada opinión, leva dende que se casou unha anotacion diaria d' os caprichos, manías e polémecas que tivo co-a muller n-os vinte anos que fai se casaron, anotacion que de ser certa espantaria á calquera, pois figuran n-ela catromil e pico d' antoxos de menor coantia (sigindo a crasificacion qu' él fai), cerca de mil seis centos antoxos criminaes, quinhentas manias por cousas opostas entre si, e des mil polémecas d' as qu' a metá son en pró e outra metá en contra.

—Agora e sabendo qu' a miña muller tén cincoenta anos—dime él moi trunfante despois d' amostrarme sua estadística,—¿habrá quen me diga cando lles sal a móa d' o xuício á muller? E o qu' eu digo: si hay inmortalidá pr' as almas racionais, a muller non chega á éla, porqu' a pas d' o ceo non coadra ós seus gustos e non quedaria n-a gloria títtere con cabeza.

—!Xesús, María; Ti estás parvo? Porqu' á tí che salira a muller coxa non é razón pra que coxeen total-as demais. ¿Non temos moitas mulleres ilustres pol-o talento e pol-o heroísmo, e outras mais, canonizadas pol-a Eirexia?

—Eso non dí nada en contra d' o qu' eu sosteño. Todas esas mulleres poideron desprepar talento ou santidá superficial sin que por eso tiveran mais xuírio qu' a miña, e sin duda faciano por imitacion, cuáse com' os loros ou os monos. O xuício revélase n-as auciós e n-o orden lóxico d' o discurso mais que n' unha verbosidá mais ou menos congruente, e en proba d' élo ahí tés a miña parenta que fala com' un

libro e obra como te levo dito; é caritativa c-o gato que lle da un arañazo e á min qu' a manteño rómpe-me a testa c-o candil ou a cunca d' o caldo; cando limp' a cocíña sirve a comida n-os pratos sucios; si fai sol fai-me coller o pariaugas e si chove dí que non é caso de botalo de perda; pol-a mañan búlrase d' as conecidas que quedaron pra vestir imáxes ou casaron mal e pol-a tarde maldice a hora en que me coneceu; hoxe reñe c' unha viciña e mañan estreitan as relacións: en fin, meu amigo, levo vinte anos de casado sin poder atopar un cabo ós xuícios d' a miña costela, y-esto corroborárame n-a crencia de que cando Dios soplou o espirto com' aínda non estaba a muller feita quedouse sin el.

—Oíndote, non parece sinon que nol-os homes temos a conduta tan axustada á razón que non damos un paso fora d' éla; pro si s' invirtiran os papés, e fera a tua muller a que levase a conta e razón d' os disparates que teñas feito, veríamos quen ganaba á quen.

—Eu non che nego qu' os homes incurrimos en faltas inda mais graves qu' as d' as mulleres; pro distínguense d' as d' elas en que van sempre encamiñadas á un fin qu' as xustifica, anqu' este sea un vicio e esto é o contrario d' o que s' ouserva n-elas. Exemplos: si ves que reñen duas mulleres, pergúntalles o por qué, y-elas mesmas non che podran dar razón. Oyes qu' un grupo de mulleres estanse riendo hastra facer aquela dilixencia; ¿terán diante unha danza de monos? ¡ca! non ay tales carneiros; rínse... d' a risa. ¿Pois qué che direi d' os seus choros? Choran d' alegría, de tristeza, de gusto, de delor; choran si acarician, si morden, si as tratas ben, si mal, si dan, si quitan, si enriba, si abaixo; en fin, qu' en total-as emociós, teñen bagoas pra facer encher a marea. E n-esta inconsciencia d' os afutos ¿non descubres tí a razón d' a sin razón?

—Tí deixaste guiar por esa manía que tés metida n-a testa e que non te deixa distinguir de coores. Si pol-as auciós has de xugar d' a racionalidá d' os séres, a humanidá quedaba moi por debaixo d' as demais especies; que como guiadas pol-o instinto obran mais conformes co-a natureza e pol-o tanto co-a razón.

—Déixame de metafísicas, que non teño eu o meolo pra tales sotilezas. Como che teño dito, eu apóyo miña opinión en que non alcontro n-as esqurturas unha palabra referente á parte espiritual d' a muller, e á esto debeuse sin duda o desprececo con qu' a miraban os xudíos. E vamos á ver; ¿por qué pensas tí qu' anda a sociedade sempre á tumbos e e-os pés pr' arriba e a cabeza pr' abaixo? Pois heche porque anque pareza o contrario a muller manexa a batata n-éla, e t' dol-os homes altos e baixos, fracos e gordos, déjolen a voluntá ós pés d' elas, e o mesmo n-a vida pública que n-a privada, créndonos os señores, non somos mais qu' escravos d' os seus caprichos. Infórmate por algún doméstico de confianza d' un pro-home político qu' apunta moi alto en España, e dírache com' a señora tén unha gran intervencion n-a cousa pública; advirtíndote qu' esta intervencion como solo vai encamiñada á satisfacción de pequenas vanidades ou ó desexo inmoderado de lucro, os intereses d' o país levaos o d' mo. Dende que moitas mulleres sigindo a sorte de seus homes chegan á menistras ou directoras d' un ramo, n-o seu afan per

sobrepuxar en luxo á marquesa A ou a condesa C, tantos negocios sucios non obrigan á facer á seu consorte!

—Si te oíran discurrir así moitos sabios reformadores que pertenden recabar pr' a muller todol-os dereitos d' o home n-a sociedade, descomulgabante.

—¡Já, já, Já! ¿Con que iguales dereitos qu' o home, Retózame a risa n-o corpo soasmente ó pensar en qu' a miña muller fora eleutora ou elexible, abogada ou medéca; xa podían decirlle que fora acudir á un enfermo grave, qu' hastra poñerse de vint' e cinco alfileres pra parecer ben, tiña tempo á morrer ou sanar o enfermo. Pois non digo nada si chegaba n-a maxistratura á presidenta d' unha audiencia: non se celebraba xuicio algun sin música e foguetes, e non había medo de que condenara a un bó mozo nin tampouco ausolvera á un feo, así como ¡disgraciada d' a procesada que fora guapa! Sería de ver ás señoras d' o tribunal facendo dengues c-o abanico. Como eleutora, seu voto había de recaer sempre n' un director d' un prédeco de modas, xastre ou modista atamados e algunha ves n' un autor d' un libro de cociña. Os grandes e sesudos políticos, un pouco desaliñados n-o traxe, xa podían esperar sentados á qu' éla lles dira o voto. Pois, ¿e a consecuencia política d' as mulleres? Serían en política..... o que s' estilase ser, pro sempre á moitas legoas d' a democracia. O qu' habría que ver serían os chismes e marmulaciós qu' andarían pol-o Congreso e o Senado con solo que duas ducias d' elexibles con faldras tiveran a representacion nacional.

Esta é unha d' as moitas polémecas que de cote e sobre a mesma tema sosteñemos este amigo (de quen non dou máis señas sinon de qu' é un home de ben) e eu, polémecas en que euase sempre me toca ceder, primeira porqu' estou certo de qu' é vintima d' unha manía e non me gusta combatir as ideas fixas de nada porqu' en ves de convencer alírase ós qu' as teñen, e outra porque verdadeiramente poucas razóns se m' alcurrén qu' opoñer en contra.

Un argumento, sin embargo, tiña eu pra rebatir todol-os seus; pro como é d' eses que firen o amor propio, cálo pra con él por non noxalo, sin qu' este sea motivo pra que deixe de decirllo á vostedes. Eo siguiente:

Mentras qu' o home é mozo e vive n-o mundo d' as ilusiós, non alcontra nada máis espiritual qu' a muller; pro cando a cachola empeza é predicir algodón en rama e hastr' a y-alma s' apergamina, a puerelidá euase encantadora d' a muller qu' a distingue hastra n-a velles e qu' denantes mirara como seu maor feitizo, parécelle agora impropio d' entes de xuicio, porque, como dixo o outro.

“Todo é segun ocoór
d' o cristal con que se mira“

e o cristal d' os ollos que levan xa medio sigro mirando as cousas d' este mundo, tén o coor pálido.

A. V. T.

FUNGUEIRAZOS

Entr' a rua d' a Torre e a d' o Cementerio hai unha travesía ben arregrada, ancha, espaciosa, a qu' por un

lado ten unha tapia alta, n-a qu' estan postos catro farós, e ó outro lado, hortas, tamen zarradas, sin qu' haxa casa algunha.

O lado d' esta rua, hai outra tamen sin nome, sin empedrado, estreita n-a que viven unha dúcia de familias, e n-a que non hai motio tempo houbo d' alcurrir unha desgracia, d' a que todol-os compañeiros s' acuparon; si alguen lle chama rua ou calle alcúmalle, pois é unha mala corredeira, e tan mala, que nin siquera ten un farol.

O ver esto alcurríuseme perguntar, si os terreos e tapia d' a primeira, eran d' algun d' a situación, e quería qu' as suas patacas, disfruten da comodidá que non podían as persoas que viven n-a outra rua, por ser d' oposición.

Com' as casas estaban zarradas, e por ali non había ninguen á quen perguntar, tiven que gardar a curiosidá pra outro día, e en canto tropece c' o persistente d' a comision de policía—si é a quen lle imprica esto d' os farós—penso perguntarille qu' hei de facer pra que me leven un mecheiro de gas, pra coidar *catro pes* de rapolo que teño, pois as miñas berzas son de dios, com' as patacas d' outro calquera.

N-a prazuela d' a rua da Fita, reúnense pol-as tardes un fado de rapaciños xa eserouchados, que s' adevirten con xogos tan inocentes, qu' o día menos pensado rómpenll' a cabeza non sol' ós que teñan a desgracia de pasar por xunt' á áles, si non qu' ós veciños que nos alcontramos nas nosas casas, vamos ter que deixar as ocupaciós, pra ir curarnos o hospital.

Si o señor Llamas se tomara o incómodo de mandar un d' os seus subalternos dar unhas voltas por esta rua agradeceríamoll' anque non fora máis que por non ter que votar un remendo n-a cachola.

As catro d' a tarde d' o domingo, fixo a entrada n-esta capital a batería d' artillería de montaña, destinada a esta praza, en remprazo do reximento de caballería que nos levaron.

Era esperada n-o Camiño Novo por unha moltidá de xente de total' as crases, qu' aporveitand' a bondá da tarde e a hora do paseo, quixo xusgar por si mesma, si merecía o nome de *compensacion*, que desd' os primeiros días se lle dou.

Dámoslles a ben venida, e queira Dios non se ll' antoxe á calquera cacique, pagar con-ela, deudas aleutorás a algunha veciña, home que se di, estan preto ontras aleuciós.

Cando aló n-a Marina
falan dous noivos,
onde éla s' agacha
chéiravos moito.
O dios Cupido,
como é cego, meteuse
n' un sucio sitio.

Sesion municipal ordinaria d' o lus.—Baix' a persidencia d' o alcalde, e co-a asistencia de seis concexás, dou comez' a sesion, leéndos' e aprobándos' a auta antereor.

Durant' a sesion foron entrando algús mais hasta compretar por todos a ducia do frade.

Douse conta d' a certificacion d' os débitos d' este municipio, a Delegacion d' hacienda, importantes 713,734 pesetas, acordando pasas' á comision respectiva.

A comision encargada, presentou os presopostos e, as condiciós, pr' o remate d' a recomposicion d' a canería, importando 24.000 pesetas, abonand' o dous por 100, por cada quince dias que s' adianten as obras d' o prazo marcado; señalando tamen, a cantidá do depósito, e os prazos en que s' ha de facer o pago.

A peticion d' o señor Golpe, acordouse sacal' a remate o mais pronto posibre.

Concedeuse licencia pra varias obras, e aprobaronse as contas presentadas, entr' elas unha de 390 pesetas, importe dos gastos dos oficios da semana santa.

Concedeuse permiso pra establecer dnas básculas automáticas, unha n-o paseo de Mendez Nuñez e outra n-a entrada de Riazor.

Autorizouse á comision de policia pra que gaste 200 peseta d' a maneira que mellor lle de Dios a entender, no arrego de uniformes os municipas de dia.

A comision de policia propuxo, e foi aprobad' o diseno presentado pol' os señores „Patrón hermanos“ do carro qu' ha de conducir as carnes mortas, dend' o matadeiro, as carnicerías

A comision d' hacienda presentou unha mamoria, acompañada do proiunto de presoposto, qu' ha de rexir no ano económico que ven de 1888 á 1889.

D' esto acuparémonos n-o número que ven.

Presentouse a esqurtura de fianza do señor Outon e en vista d' estar compridos todol' os requisitos da lei, acordouse darlle posesion, do cargo de depositario.

Concruid' o despach' ordinario, o señor Melgar pediu a palabra, pra repetir asperguntas d' o outro dia, e dar óparecer unha satisfacion ó señor Lamela.

Empezou ben, pro fíxose algo pesado n-os seus razonamentos, e debeu tratar a cestion con mais serenidá e irse mais ó fondo, e non andar pol' as ramas, pois si queria censurar a conduta d' o alcalde ou á de calquera d' os seus compañeiros, debia facelo con mais anerxia e levar a cestion ben estudiada, e non deixar qu' o estar facendo uso da palabra, lle enterrumpan d' a maneira qu' o fixeron, suspendendo a sesion.

O señor Melgar, tomando esto á desaire non quixo salir pol' a porta da secretaria, e fixo pol' a do público.

A persidencia en esta ocasion, non usou da consideracion que meresce un compañeiro, qu' ocupa o seu posto con tanto dereito, com' o que mais, e pol' o mesmo que se trataba de facer cargos, debiaselle oubir con mais calma. Non parecia si non que se tomia un voto de censura.

Si o persidente sigu' a mesma conduta con todol' os que lle fagan a oposicion, de seguro ha de ter mais de un desgusto.

Cruzando rápida aceiras e dando catro bordadas van as que, por moi saladas, eu chamarei as *saleiras*.

Cando a lus crepuscular puxo fin á seu texer pódense admirar e ver feitas un brazo de mar.

Pro, ¡cómo n-ola espeta n-o precio d' a sua sal! á uns vende a arroba á real e á outras ll' a cobr' á peseta.

A aquél lle dá a que derrama, á este lle mete sal sosa, e ás veces é tan rumbosa qu' hastra leva a sal á cama.

D' a sabrosa mercancia non dá ó que moito s' apura, ni ó que ll' a axusta n-a rúa, nin ó qu' a merca de dia.

Nin lle pracen parroquianos qu' inda axustando á boa fé sean d' a cachola ó pé os *futuros soberanos*.

Segura d' a venda vai pregoando e non vendendo porqu' a sal vaya lambendo sólo o que lavita trai.

Si á zurda torce o fucio é qu' a brusa presinteu, si á dereita sonrieu pasa alguén con mais aliño.

E derritando a sal toda á veira d' o capital chega un dia en que sin sal hastra perdeu a d' a boda.

Enton vendo acongoxada a sua cesta valeira berra moi forte: „¡A saleira!“ e a xente dí: „¡desalada!“

E ó chegar á *banca-rata* toma esta razón social: „Comisionada d' a sal; por segunda man s' esprota“.

IMP. DE A. AMENEDO PONTE.

Rua d' a Fita, núm. 7, Cruña

XASTRERIA DE
JACINTO SEOANE

Canton Pequeno, núm. 12, baixo

N-este establecemento confeccionase toda crá-de prendas de vestir pra señores e nenos, con arres gro ó último figurín d' a moda e co-a perfección, prontitú e economía que ten acreditado con seus numerosos parroquianos.

Cantón Pequeno, 12, baixo

A NUNCEOS

PAPELERIA, LITOGRAFIA

E OUXETOS D'ESQUIRTORIO

M. ROEL,

54-Real-54

Compreto sortido en toda crás de papés de fio pra oficinas—de folha longa pra predecos e obras—boniños papés pequenos e comecoiás pra cartas—tintas, apiceiros, prunas e canto fai falta n-os esquirtorios, —compretos y alegantes útiles pra dibuxo, así como tamén artigos pra fumar.—Abondante sortido de libros moi cuquiños pra rezar n-a eirexa siñoras e siñoritas.—Libros con siguideiros pra contas.

Ista casa conta n-o seu espacioso taller c'unha dúcia de rapaces, uns que rascan n-as pedras facendo bonitiñas cousas e-os lapiceiros d' aceiro, y-outros que fan botar d'as máqenas follas abondo con vistosos coores; e o mesmo fanse traballos pra oficinas civiles e d' os corpos armados, papés e-os timbres moldeados; empresas pra contas, libros siguideiros de mais ou menos follas, como fanse tamen moi boas TARXETAS brancas, de loito e con escudos d' armas ou outras alegorias. Etiquetañas pra os feires, botellas de viño, cervezas e pr' as tendas de medicinas. Letras de xiro, cartés, cartas co-a relacion empresa pra non ter qu' esquirbir tanto n-os comerecios, esquelinañas pra noticear casamentos, e outras cousas que por ser moitas se m' esquencen

54, calle Real, 54—A Cruña

MARIANO VAL E C.^A

Santa Catalina, 17

Viños d' Aragon, Castilla, Blanco Chiclana, Riveiro e Valdepeñas.

Viños de mesa como eles n-os atopades n-o pobo, dan forza ós convalecentes, curan o cólera morbo, ós vellos dan longa vida, ás casadas dán refolgo e se contan moitos casos de rasucitar ós mortos. E o sacreto d' estas curas beber un neto d' un sorbo, e repitindo estas mesmas pagar ben e pedir óntro. Pra pifar entre comidas o Chiclana é como un ouro, e onte un vello qu' o catou saleu d' ali feito un mozo. NON MAIS CALVOS, qu' este viño fai medral-o pelo á moitos, si con magras de xamon dan unhas fregas ó estógamo.

ZAPATERIA BRIGANTINA

DOMINGO TENREIRO E COMP.

Ruá da Lsa, 13—Belazos

N-esta coñecida tenda, á que xusta fam' abona, hay canto a moda pertenda, bó e barato, ¡qu' é perbenda n-estes tempos, segun sona!

Hastra d'o confin d'a terra veñen aquí os materiás; e aquí, co-a rutina en guerra, faise o calzado, á compás d' as nociós qu' a ceneia encerra.

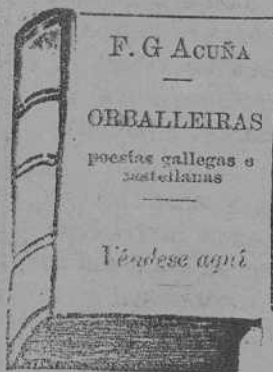
Estética, Xeometria son mayestras n-o taller, director' a Natomía, e dáse os pés outro sér e ó corpo mais gallardía.

GRAN TINTORERIA D'O PALENTINO

Calle d' Orzan, 68

N-este acreditado establecemento tíñese de todol-os colores e quitanse toda clás de manchas ás roupas, así de siñoras como de cabaleiros; ademais lávanse cobertores de lan, usados ou novos, dáselles o coor que queira e sácaselles o pelo; todo moi baratiño e co-a presencion que ten acreditado.

NON ESQUENCERSE:—Orzan, 68, Cruña.

A FULIADA

PREÓDECO SEMANAL D' ENTERESEB MORÁS E MATERIÁS.

Sal á lus todol-os zuecos

Precio de suscripcion:—Oito cadelos pequenos ó mes

Número solto UN can grande

EMPRENTA

DE

A. AMENEDO PONTE

Ruá da Fit a. n.º 7

Faise aquí toda clás de traballos, ben e barato.